

Mikaelskirken

Utdrag fra en artikkel om

De gamle kirkene i Solum skrevet av Einar Dagsrud Aafoss (SH 1951)

Mikjalsbergi kirkja er nevnt i biskop Øysteins jordebok (Røde bok i slutten av det 14. århundre, - etter Medalheims, - men foran Solulms kirke. Medalheims kirke er nevnt i 1349, og seinere i Øysteins jordebok i 1398. Den må vel antas å ha vært en privatkirke oppført av bonden på Medalheim. Den stavkirken som er omtalt i 1668, og var viet Laurentius, blei revet i begynnelsen av 1720-årene. Den nåværende kirke blei bygd i 1728. Begge disse kirkene er nok oppført av kirkelige myndigheter på samme sted som den gamle gårdskirkene, på Mælum gårds grunn. Sagnet om at den var tenkt oppført på et annet sted i bygda, er nok et vandresagn, og har nok neppe noe med kirkens historie å gjøre.

Med hensyn til Mikjalsbergi kirkja må det vel ansees som sikkert at den har vært brukt til hedensk kultur lenge før Gisholts eiere innrettet den til kirke ved kristendommens innføring i bygda. Helland forteller videre om denne kirken at den eide «Geitshold» (Gisholt) og Dale, mens «Berget», som også kirken kalles, - også hadde noe jordegods skjenket av biskop Øysteins formann på Oslo bispestol, Jon Klemmetssøn. - Thord på Amdal hadde gitt en annen gårdpart til «Bergets» vedlikehold.

Sommeren 1947 blei hulen undersøkt av arkeologene Einar Dygge Poul Nørlund og Gerhard Fiseher. De foretok også en mindre utgravning. De fant spor etter en skillevegg, som synes å ha delt hulen i en ganske stor forhall og et nesten dobbelt så stort skib (kirkerom). Det har vært avsluttet i et apsidalt, avrundet kor. I taket var et kuppelformet hull, hvor antagelig klokken har vært anbrakt.

Professor A. Bugge nevner i en avisartikkel at sannsynligheten taler for at helligdommen stammer fra vår kristendoms barnealder, og at Mikael, som han som regel pleide å gjøre, hadde tatt en hedensk kultplass i sin tjeneste. Han nevner videre at det ser ut som at krypthelligdommene i Norge fra først av hørte sammen med dyrkelsen av erkeengelen Mikael.

Vår merknad: Dalsbygda og Skotfoss hørte til Melum og Solum og blir helt opp til vår tid betegnet som Øst-Solum. Vannet var veien i gamle dager. Sammenhengen mellom Melum og Mikaelshulen i Dalsbygda og Øst-Solum var således ganske naturlig.